

povšeči mi je to, da v sestavkih ni stalnega reda, nego vsak stoji samostalno, sedaj je iz tega kraja, sedaj iz onega, kar je posebno pripravno, da se mladi čitatelj ne utruji, marveč se vedno zanima za stvar. Primerne so tudi precēj lepe slike, katere pojasnujejo skoraj vsak sestavek (v I. sv. jih je 26., v II. sv. pa 19). Prav želeli bi bilo, da se tudi naša lepa slovenska domovina v podobnem delu opiše, posebno ker „Dom in Svet“ že dolgo priobčuje slike naših najlepših krajev, pa bi imeli s tem lepo delo domovini na čast, mladini pa v korist.

J. Barle.

Novi listovi iz Afrike od Dragutina Lermana. Priobčio Jul. Kempf. Osmerka. Str. 87. — Mladi podjetni Hrvat Lerman pridobil si je že lepih zaslug na Kongu, kjer je sedaj načelnik vshodnega Kuanga v Popocabaci. Svoje dogodke priobčuje vedno svojemu prijatelju Kempfu v Požegi v pismih, in tako so nastali: „Listovi iz Afrike“, katere je Kempf izdal že pred tremi leti, in o katerih je že izpregovoril „Dom in Svet“. L. 1891. se je vrnil Lerman v svojo domovino, da si malo okrepi zdravje, vendar se je še iste jeseni vrnil zopet na nove ekspedicije. Preprosto in poljudno opisujejo se tu težave, s katerimi se je bojevali našim prosvetiteljem, a zveemo tu tudi marsikatere zanimivosti o onih ubogih narodih, katerim še ni posvetila luč krščanstva in prosvete. Hrvati so vsakako lahko ponosni, da imajo v onih daljnih in zapuščenih krajih vrlega delavca, kateri pa razven tega tudi iskreno ljubi svojo staro domovino, kar dokazujejo prav lepo premnogi stavki iz te knjižice in pa bogata zbirka predmetov iz Konga, katero je Lerman podaril arheološkemu muzeju v Zagrebu. Knjiga bode vsakoga zanimala. J. Barle.

Nemške književne zanimivosti.

Das Dekanat Neukirchen. Von Ignaz Orožen, Domprobst. 1893. Im Selbstverlage des Verfassers. St. Cyrillus-Buchdruckerei in Marburg. Mala osmerka. Str. 612. Cena 1 gld. 60 kr.

Jako nas je razveselila ta knjiga, ki je izšla začetkom novega leta v Mariboru, tembolj, ker so, žal, dokaj redke knjige, ki bi obravnavale našo slovensko-štajersko zgodovino. Neutrudljivi gospod pisatelj — „južnoštajerski Nestor“ — si je pridobil s svojimi kronikami velikih zaslug za našo krajevno zgodovino. Knjiga, o kateri poročamo, je že osmi del njegovega velikega dela „Das Bisthum und die Diöcese Lavant“. Prvi del je izhajal kot priloga lavantinskega duhovskega imenika od leta 1868. do 1875. in je l. 1875. izšel tudi v posebni izdaji. Obsega zgodovino lavantinske škofije, stolnega kapitula in dekanije: mariborsko, marenberško, jareninsko, lenarško (v Slov. goricah), hoško (Hoče — Kötsch) in cirkovško. V II. zvezku (l. 1877.) obravnava zgodovino benediktinskega samostana v

Gornjem gradu in dekanije gornjegrajske, v tretjem pa zgodovino arhidijakonata savinjskega in dekanije cejske. Četrty zvezek obsega dekanijo braslovsko in laško (Tüffer), peti dekanijo Šaleško dolino, šesti dekanijo Kozje (Drachenburg) in sedmi dekanijo rogaško. — V osmem zvezku je pa sedaj popisana zgodovina osmih župnij dekanije Nove cerkve, namreč: župnija sv. Lenarta v Novi cerkvi, sv. Jerneja v Vojniku, sv. Martina v Rožni dolini, sv. Jožefa v Frankolovem (Sternstein), Vnebovzeta Marijinega v Dobrni, sv. Petra in Pavla v Vitanju, sv. Jošta na Kozjaku, Naše ljube Gospe v Črešnjicah. — Od 7. do 32. strani govori v obče o dekaniji, o važnejših dogodkih iz rimske, srednjeveške in poznejše zgodovine ter navaja različne spomenike in napise, ki so se našli v teh krajih. Od 33. strani naprej pa opisuje zgodovino posameznih župnij z mnogimi izpiski iz župnijskih in drugih arhivov. Prav to znatno povišuje vrednost knjigi, ker prinaša točen prepis raznih listin. Dodana je tudi zgodovina posameznih grajščin, ki se nahajajo v kaki župniji, in pa vrsta duhovnih pastirjev; istotako vestno omenja vsako zgodovinsko ali umetalno znamenitost. Na str. 182. nam podaje gospod pisatelj nekoliko črtic iz življenja Slomšekovega, ki je kapelanoval v Novi cerkvi od leta 1827. do 1829., za kar smo mu prav hvaležni. Naš namen ni, da bi ocenjevali knjigo, ker to bi mogel storiti le tisti, ki je prebrskal vse one listine, katere je pisatelj porabljal pri sestavljanju svojega dela: hoteli smo le opozoriti s tem poročilom omikane Slovence na to knjigo.

Gospod Orožen je v petindvajsetih letih obdelal večji del lavantinske škofije na desnem bregu Drave in nekoliko župnij na levi strani. Preostaje še deset dekanij; tu na levi strani Drave (Ljutomer, Velika nedelja in Ptuj), sedem pa na desni strani (Zavrče, Slovenji Gradec, Vozenica, Slovenska Bistrica, Konjice, Šmarje in Brežice). — Torej je še dokaj težavnega, a tudi hvaležnega dela. Žal, da bode marljivi in spretni delavec moral prepustiti to delo drugim rokam; prav neprijetno so nas ganile besede pisateljeve v uvodu: „Ich habe seit dem Jahre 1868 an diesem Werke mit vieler Vorliebe gearbeitet, bin aber nun gezwungen, die Feder zur Seite zu legen — senui enim et oculi mei caligaverunt.“ (Od l. 1868. sem delal to delo z veliko ljubeznijo, a sedaj sem prisiljen odložiti pero: postaral sem se in moje oči so otemnele.) Dal Bog, da bi to hvalevredno delo našlo v kratkem spretnega nadaljevalca, če mogoče — v slovenskem jeziku. Važno je to delo ne le za našo cerkveno zgodovino, ampak tudi posvetno. Krajevna zgodovina je pri nas Slovincih posebnega pomena: svoje države, svojih vladarjev nismo imeli, naša zgodovina tiči torej v ljudstvu. Zadnji čas je, da se zberó razne listine po župnijskih in občinskih arhivih in drugi spomeniki, kakor se je tu in tam